
Fra: Trygve Poppe <trygve@poppe.no>
Sendt: 26. august 2022 12:10
Til: Postmottak NFD
Emne: [SPAM] Innspill til stortingsmelding om dyrevelferd.

Innspill til dyrevelferdsmelding.

Trygve T. Poppe, Professor emeritus NMBU Veterinærhøgskolen.

Jeg tillater meg med dette med å komme med innspill knyttet til dyrevelferd og dødelighet i oppdrettsnæringen. Bakgrunnen for mitt engasjement er 40 års arbeide innen fiskehelse, fisesykdommer og fiskevelferd ved Veterinærinstituttet og Norges veterinærhøgskole.

Laks er vårt nyeste husdyr og er vesensforskjellig fra tradisjonelle husdyr. Som andre husdyr er laks og rensefisk omfattet av Lov om dyrevelferd og således sidestilt med mere tradisjonelle husdyr. Lakseoppdrett har utviklet seg til å bli en stor og viktig næring i Norge og er i dag landets største husdyrproduksjon. Laksen er et «nytt» husdyr og er svært ulikt alle våre tradisjonelle husdyr. Sykdom og høy dødelighet har vært en stor utfordring så lenge det har vært drevet lakseoppdrett i Norge, og er det fortsatt.

Dødelighet. Dødeligheten i lakseoppdrett har vært høy i mange år og viser ikke tegn til å flate ut. Dette er godt dokumentert i Veterinærinstituttets årlige Fiskehelse rapport. Årsakene til den dårlige velferden og høye dødeligheten er sammensatte, men lakselus og håndtering/behandling av lakselus er, sammen med kardiomyopatisyndrom (CMS), definert som den viktigste årsaken til dødeligheten. Blant metodene som benyttes for å bli kvitt lakselus er termisk behandling, noe som utvilsomt er en stor påkjenning for laksen, spesielt når behandlingen må gjentas flere ganger i løpet av produksjonsperioden. Behandlingen påfører beviselig smerte og fryktreaksjoner, samt sår og skader på hud og finner, samt skader i hjertemuskulaturen.

Blant flere sykdommer som er vanlige i norsk fiskeoppdrett i dag er det tre sykdommer som spesielt rammer hjertet, nemlig kardiomyopatisyndrom (CMS), pancreas disease (PD) og hjerte- og skjelettmuskelbetennelse (HSMB). Alle tre sykdommer bidrar til å svekke hjertets evne til å håndtere stressende og skremmende operasjoner. Termisk behandling med vanntemperaturer som beviselig påvirker hjertet negativt vil gjøre laksens evne til å takle slike behandlinger dårlig. Ulike gjellesykdommer er også vanlig forekommende i norsk lakseoppdrett og vil redusere laksens evne til å puste normalt. Kombinasjonen dårlig hjerte og dårlige gjeller er av åpenbare grunner en dårlig kombinasjon for å kunne takle termisk behandling (og andre typer behandling).

Bruken av såkalte bløggebåter er en ny praksis i norsk fiskeoppdrett. Dette er båter som settes inn eller ligger i beredskap hvis det viser seg at avlusingen går dårlig og medfører høy dødelighet i populasjonen som skal behandles. Behandlingen kan da stoppes og fisken blir i stedet bløgget på stedet og senere slaktebehandlet (nødslakting). Dette er altså fisk som ikke tåler stresset og

påkjenningen ved en behandling og fisken kan således «reddes» og slaktebehandles som annen fisk selv om den har alvorlige sirkulasjonsproblemer og er mindre enn ønskelig. På denne måten blir fiskekjøttet «reddet» og man unngår å bidra til de høye dødelighetstallene knyttet til avlusing.

Den høye dødeligheten i næringen er et uttrykk for dårlig dyrevelferd og en klar indikasjon på at oppdrettslaksen er «sliten» og tåler all håndtering og behandling dårlig. Høy dødelighet representerer i tillegg et betydelig matsvinn. Bruken av termisk behandling bør derfor utfases så snart som mulig og erstattes av forebyggende tiltak. Dårlig dyrevelferd og høy dødelighet kan ikke rettferdiggjøres av at oppdrettsnæringen er stor og en viktig inntektskilde for Norge.

Rensefisk. Rensefisk (leppefisk og rognkjeks) settes ut i laksemerdene sammen med laksen for å «beite» lakselus fra fiskens hud. Dødeligheten på rensefisken er meget høy (i praksis nærmere 100%) i løpet av en produksjonsperiode og effekten er dokumentert å være svært variabel. Årsakene til dødeligheten er stress, sår, sykdommer, predasjon og diffust svinn. Rensefisk har i praksis blitt en «forbruksvare» der det settes ut ny fisk i merdene når bestanden blir lav.

Undertegnede mener at det er etisk og dyrevelferdsmessig uakseptabelt at et så stort antall husdyr som er omfattet av Lov om dyrevelferd forbrukes for å produsere et annet, godt betalt husdyrprodukt, nemlig laks. Som for laks, kan ikke den høye dødeligheten rettferdiggjøres av at rensefisken bidrar til å holde lakselusproblemene i sjakk. Bruken av rensefisk bør av dyrevelferdsmessige, etiske og økologiske årsaker fases ut snarest.

Hvis oppdrettsnæringen skal fortsette å ekspandere bør det være en forutsetning at dyrevelferd og høy dødelighet inkorporeres i bærekraftsbegrepet i en stor og viktig næring som fiskeoppdrett.